

Krumplicsata

Ruzsa, Forráskút, Sándorfalva szaglott a krumplifől. Válogatták a termést; piacra, a főlvasárlóhoz és a szemébe.

Forráskúton, az Egységes Zöldség- és Burgonyatermesztési Társulás tanácskozásán arról is szólt a beszámoló, hogy ezen az őszi 150 vagon őszi burgonya megfagyott. Másfél millió krumpliszerető család vasárnapi ebédjéhez elegendő lett volna. Tíz kilóval kevesebb jut fejenként a szegedieknek is.

A fagyottról jót vagy semmit

Vass Lajos, az EZBT vezetője:

— Rendkívül váratlanul érte gazdaságunkat a szokatlan októberi fagy. Mint ismeretes, akkor mínusz 6-7-8 fokot mért a meteorológia. A krumpli javarésze megfagyott a földben. Hat gazdaságnak nagy a kára.

— November elejére bármikor beüthet a rossz idő.

— Az aszály késleltette az őszi burgonya kését, emiatt elhúzódtott a betakarítása is.

— Már augusztusban kezdtek ázni, három hónap nem elegendő?

— Előbb a nyárit szedtük, csak aztán fogtuk az őszihez. Folyamatos volt az átvétel, de megállt.

A beszélgetésbe bekapcsolódott Sándor Tibor, a forráskúti Haladás Tsz elnöke:

— Legyen szabad közbeszúrnom, akkoriban (szeptember elején) a ZÖLDÉRT leállította a szállítást, mondván, nem felel meg a szabványnak az áru, megy a krumpli héja.

— Ehetetlen az ilyen?

— Nálunk a tárolóban szépen beérett.

— Adták másnak a „visszatartott” árut?

— Természetesen, a forráskúti krumpli kiharcolta magának Pesten, hogy bármikor legyen keletje.

— A Haladás Tsz-ben is megfagyott a termés.

— Egy része. Szerencsére, mi idejében szedtük és tudtuk tárolni is.

A sándorfalvi Magyar-Lengyel Barátság Termelőszövetkezet főmezőgazdája, Somodi János:

— Mi a tavasszal 75 hektárra vetettünk burgonyát, ebből 30-at fagy után szedtünk föl. Szeptember elején két géppel kezdtük a munkát, aztán kölcsönkaptunk még egyet a kisteleki Magyar-Szovjet Barátság Tsz-től, de mégis elkéstünk.

— Mind belefagyott a földbe?

— Olyan 25-30 százaléka nem való a piacra.

— Azzal mi lesz?

— Takarmánynak még jó. Sőt, az embernek se árt, csak tárolni nem lehet, megrohad tőle a többi.

— Ráfizetéses a burgonya termesztése?

— A ZÖLDÉRT-árrakkal, sajnos, nem jövünk ki a nullára. Kilójáért nem kaptunk annyit, mint amennyit ráldoztunk.

A munka, a vetőmag, a műtrágya, a vegyszer viszi a pénzt. Sőt, a jövőben sem lesz másként. Burgonyából — második kenyérünk — egyre többet fogyasztunk. Fejenként csaknem 70 kilót eszünk meg évente. Hogyan számol a tanács, mennyi krumplit teremjen Csongrád megyében? Mennyi elegendő, mennyi a ráfizetés?

A kérdésre dr. Tóth Mihály megyei főkertész válaszol:

— Sokéves tapasztalat alapján, telente 700-1000 vagon burgonya fogy el. A szükséges krumpli bőven megterem a megyében. Az idén 4391 hektárt vetettünk.

Ezután ceruzázzunk! Ha a leggyengébb atlagot vesszük, akkor is ad száz mázsát egy hektár. Mivel száz mázsa egy vagon, könnyű a dolgunk: annyi vagon, amennyi hektár. Jelen esetben — szűken számolva — 4000. A megyének kell — bőven mérve — 1000 vagonnal. A mezőgazdaság mindig reszkir, számolnak vele a gazdák. Selejt-tel kalkulálnak. Csak hogy mennyi az?

— Az örök igazság érvényes a krumplira is — segít a főkertész. — Akár a többi zöldségre. Ebből sohasem elég. Ha több terem, az a baj, mert nem tudnak mit tenni vele a gazdaságok, ha kevés, akkor meg fölmeleg az ára. Nagyon hiányzik a feldolgozó, ami biztonsági szelep lenne. Addig ki vagyunk téve az ingadozásnak.

— Csak az idő miatt?

— Az átvétel is akadozik. A téesznek kellene jobban élniük a többszornás értékesítés előnyeivel.

— A szabvány másutt is szabvány...

— A jövő a gépesített burgonyatermesztésé. Ehhez kellene igazítani átvételkor a mércét. Az a világ megszűnt, hogy a téeszek leöntsék a semlyék középeré, és ott az emberek kézzel szétválogassák a burgonyát.

Maradjunk a magunk bajánál

Csongrád megye az idén 7 ezer tonnás „keretet” kapott. A ZÖLDÉRT Vállalatot, az ÁFÉSZ-eket és a forráskúti Haladás Tsz-t bízták meg az ellátással. A ZÖLDÉRT-nek 5550, a Haladás Tsz-nek 1 ezer, az ÁFÉSZ-eknek 450 tonnát kell tárolniuk. Szerződést is kötöttek. Ezer vagon krumpli — ha jó az esztendő — az Egységes Zöldség- és Burgonyatermesztési Társuláshoz is terem. Rájuk számít a megye is. Csak hogy tavaly rengeteg vita volt az átvételről. A nagymágoosi emiatt a nagyra, idomtalanságra nőtt krumplit föletették a jószágokkal. A többieknek is maradt a nyakukon krumpli. Ha sok van belőle, a kutyának sem kell a szabványtól eltérő, vagy a többlet, a szerződésen kívüli burgonya. Az idén augusztusban azt mutatták a táblák — megint baj lesz a burgonyával. A forráskúti tanácskozáson Vass Lajos mondta a ZÖLDÉRT Vállalat képviselőjének, Ábrahám Sándornak:

— Azon az egri országos értekezleten te is hallottad, lesz bőven burgonya az idén. Akkor ti lecsaptátok az árakat.

— Az árákról itt ne beszéljünk, mert azt mi is Pestről kanjuk.

A többiek — a kiszomboriak, a nagymágoosiak, a bordányiak, a sándorfalvaiak, a kistelekiek — fölhorogtak: mivel a Csongrád megyei ZÖLDÉRT Vállalat is alapító tag, a társuláshoz elmondhatták véleményüket.

— Miért kellett más megyéből krumplit hozatni?

— Több mint ezer vagon burgonyára kötöttünk szerződést. A társulás krumplija nem felelt meg a minőségi követelményeknek.

Mindenki morgolódik. Bainóczi Ferenc, a kiszombori Új Élet Tsz elnökhelyettese észrevétele:

— A kibicnek semmi se drága, mert jövőre már nem ültetünk egy bokor burgonyát sem. Az hogy a megye nem tudja megtermelni a krumpliját, nagy szégyen. Miért volt szükség a nyírségi és a somogyi krumplira, most, amikor minden energia érték. Jobb az, ha más megyéből szállítanak ide krumplit, innen meg elviszik. Mi — megmondom őszintén — adtuk annak, aki vitte. Nagyon jöttek érte — ömlesztve elment 3 forintért kilója, itt helyben, amiért a ZÖLDÉRT 2 forint 10 fillért kínált. Sőt, azt is három forintért vitték, amiért 70 fillért ajánlottak.

A többiek helyesleltek:

— Nem lett volna szabad idáig jutnunk, ma már 50 ezer forint egy hektár termelési költsége. A kukorica többet ér, fele ennyi munkával — átvételi gond nélkül —, majdnem egyforma a haszon. Főntről kellene ezt nézni, vagy akarok termeltetni, vagy nem. Természetesen tisztességes árért. Merj az én krumplim — ami itt van helyben — biztosan ér annyit, mint a más megyéből hozottot összehozt, összeráztatott. A vásárlót csaptuk be, amikor elengedtük a téeszből a burgonyát. De ráfizetéssel nem dolgozhatunk tovább.

Még egy gondolat idetartozik a tanácskozásról. Az egyik téeszelnök mondta:

— Nevetséges, hogy a kistermelő, aki idejében jó pénzért eladja a krumpliját Pesten, most harmadért megkapja a téeszől, amire szüksége van. És még én örülhetek, mert többért adtam, mint a ZÖLDÉRT-nek.

A jó partneri kapcsolat...

Fagy után, Ruzsán, Kirj Mihály, a Napsugár Tsz párttitkára szomorú:

— Időben elkezdtük mi a krumplit ázni, csak elpusztult a gépünk, és emiatt kicsúsztunk az időből.

— Nem kérték kölcsön?

— Mindenki a sajátját szedte.

— Volt piaca a burgonyának?

— De mennyire — ezt már Tanács István áruértékesítő válaszolja. — Mi a ZÖLDÉRT-tel voltunk szerződve. Visszaküldték előbb a krumplit, aztán rosszul minősítették. Egyszer bevittünk 103 mázsát úgy, ahogy a gép

főléta. Ebből 87 mázsa 3 forintos, 7 mázsa 70 filléres volt. A többi — 8 mázsát engedményként levontak, és még 1 mázsa földet. Azért nem járt pénz. A pestiek szó nélkül elvitték három forintért azt, amit Szegedről viszhazahoztunk.

Juhász Vince főkönyvelő hozzáteszi:

— A SOLÁNUM-rendszer nagyon jó nekünk, átvész mindent, áraban.

A kívülállónak kötelessége, hogy menjen a dolgok után. A következő állomás a ZÖLDÉRT Vállalat áruforgalmi főosztálya. A válaszadók Marsi Mihály főosztályvezető és Széll Lajos osztályvezető.

— Azt mondják a gazdaságok, azért fagyott meg a krumpli, mert nem vették át idejében!

— Azért fagyott meg, mert váratlan hideg volt.

— Tökéletesen igaz, de akkor másként kérdezem: szeptember elején miért állították le az átvételt?

— Ez nem felel meg a valóságnak, a vállalat minden szabványos krumplira vevő volt.

— A minőséggel volt a baj?

— Olyan is akadt, de a téesz az árak miatt nem hozták. Azokat pedig nem mi szabtuk, sőt, a vállalat saját szakállára elengedte a 30 fillér válogatási díjat az ömlesztett, kevert burgonyára.

— Nagy huzavona után.

— Nekünk nem volt fölhatalmazásunk. Csak a ZÖLDKER-központ vezérgazdája utasítása után.

— Önök szerint 2 forint 70 fillért ér a boltban négyvenes krumpli.

— Oda a három forintos kerül, szabályos árréssel.

— Mennyit ér például a kiszombori vagy a forráskúti szép, beérett, gusz-tusos krumpli?

— Szívünk szerint az idejé terméért többet adnánk, de nem lehet, köti a kezünket az árhitvány.

— A nyírségi olcsóbb a krumpli, mint a szomszédból?

— Ráfizetés nekünk is.

— A nyírségi krumplit leckének szánták a gazdaságoknak?

— A vásárlók érdekeit néztük. Csak akkor vettük, amikor meggyőződünk, hogy a téeszek nem adják a szerzőltött árut.

Kártya lett a vesztes

Régi gyerekcsokás, hogy karácsony után asztalhoz ülnek és kártyáznak a hosszú téli estéken. Az egyik ilyen játék a küldözgetés, a kisborjúzás. Amikor pároztatják a lapokat, alsót az alsóval, felsőt a felsővel, és téesznek hozzá egy kísérőt is. Így szabályos. A másik megfelelő színnel föllüti, és a végén az lesz a borjú, aki-nek marad a kezében lap. Néha előfordul az is, hogy a kártya vesztes, mert senkinek sem maradt fölösleges lapja.

Semmi köze a burgonya ügyének a kártyához — mégis, a sok utánjárásal olyan érzése támad a kívülállónak: csak a krumpli a hibás, mert vagy sok terem, vagy kevés. Magyar-azat mindenre akad. A krumplicsatában senki sem lehet kibic. Amiért a termelők évről évre harcolnak, amiért a felvásárló évről évre hadakozik — mindnyájunk érdeke. Úgy is fogalmazhatnánk, közös ügyünk. Senki sem akarja a felelősséget a főlvasárló vállalat nyakába varrni, mert a téeszekben megfagyott a krumpli. De a mentőszándék sem helyénvaló, ha a haszonból csak az egyik részét, és a szerződések betartása csak kevés áru esetén kötelező. A zöldséggel járó kockázat miatt a Csongrád megyei ZÖLDÉRT Vállalat nincs könnyű helyzetben, de ludas korábbi magatartásáért. Elíjlesztette magát a tisztességes partnereket. Most már odáig jutott a téeszek — ZÖLDÉRT-vita, hogy a főlvasárló a megyei pártbizottságot kérte, szerezzen érvényt a szerződésekben foglaltaknak. (Mert most meg a gazdaságok nem tartják be ígéretüket.)

Papdj József, a megyei pártbizottság osztályvezetője egyik felszólalásában elmondta, a hatalmi szóra nincs szükség. A szerződések a felek kötik, tehát maguknak kell elintézni a teljesítést is. Az öszehangolt munkára viszont igen.

Mert még továbbra sincs minden rendben. A szép krumpli nem jutott el a vásárlóhoz. Vasárnap reggel a Marx téri ZÖLDÉRT-pavilonokban, idomtalan, csicsókás, összevagdalt, sérült, rothadt krumpli kéréte magát a ládákban. Hiába ajánlotta Kiss Ferenc boltvezető, bármennyit válogathat a vevő — nem kapkodtak érte.

Ebben a játszmában a felvásárló lapjába alaposan beleláltak.

MAJOROS TIBOR

Kódextöredékek kutatása

Hazánkban a mohácsi vész előtt virágzott a könyvkultúra. A királyi udvar, a humanista főpapok, a pálos, jezsuita, domonkos kolostorok könyvtáraiban szorgalmasan másolták és sokat olvasták a kézzel írt, díszesebb, vagy egyszerűbb kivitelű könyveket, kódexeket.

Mezey László professzor megpróbálta számszerűen meghatározni, hogy hozzávetőlegesen hány kódex lehetett a középkori Magyarországon. Számításai elég bonyolultak, hosszadalmasak, ezért csak a végeredményt ismertetem: egyházi tulajdonban, a különféle kolostorok, apátságok, prépostságok, nagyobb plébániák birtokában legalább 35 ezer. Mátyás király, a humanista főpapok és világi nagyurak könyvtárában pedig további 10 ezer, összesen tehát legkevesebb 45 ezer kódexet őriztek. Ennek még egy százaléka sem maradt korunkra, ha a külföldön őrzött példányokat is hozzászámítjuk, számuk akkor is 400 alatt marad.

Az elégett, megsemmisült kódexeket természetesen nem lehet a semmiből visszahívni, de nem minden régi kéziratot könyv, túnt el egészen. Egyes részek a későbbi korszakban nyomtatott könyvek kötetábláiban, kötetstímbő anyagában, ezenkívül iratborítókban korunkra maradtak.

Ezeknek a kódextöredékeknek rendszeres számbavételét és feldolgozását kezdte meg 1974. januárjában egy munkaközösség Mezey László vezetésével, a Kulturális Minisztérium anyagi támogatásával és az Eötvös Loránd Tudományegyetem régi magyar irodalomtörténeti tanszékének segítségével.

A munkaközösség tagjai először átnézik a kijelölt könyvtárak régi anyagát: melyikben található kódextöredékek, fragmenták. Ezek a kötetek a restaurátorokhoz kerülnek.

Eddig mintegy 800 töredéket vettek számba. Ennek kétharmada liturgikus tárgyú, misekönyv, breviárium, graduale. Sok bennük a hangjegyes anyag, akad köztük egy XIII. századi kétszólamú himnusz-töredék is. A harmadik harmad tartalma nagyon változatos, szentbeszédgyűjtemények mellett az egyetemeken tanított tárgyakról szólnak, egyházi és világi jogról, filozófiáról, orvoslásról.

Korábban az 1200 előtti időkből csak 8 hazai származású kódexet ismertünk, ennek alapján még könyvtárunk történetét sem lehetett megírni. Most viszont körülbelül hatvan XII. századi vagy még korábbi eredetű töredék vált ismertté. A feltárás azonban nemcsak a könyvtörténet kutatói számára szolgáltat értékes adatokat, hanem alapvető fontosságú a középkor eszméletének. A feltárt anyagból megtudjuk, hogy az egyes századokban mit olvastak Magyarországon, mit tanítottak az iskolákban, milyen dallamokat énekeltek a templomokban.

A hangjegyes anyagból már tartottak zenei bemutatót, ahol az érdeklődők megismerkedhettek középkori ének kultúrával. Az egész fragmentakutatás részletes tartalmi vizsgálatát és értékelését tanulmánykötetek fogják tartalmazni. Megírásuk folyamatban van.

VÉRTESY MIKLÓS

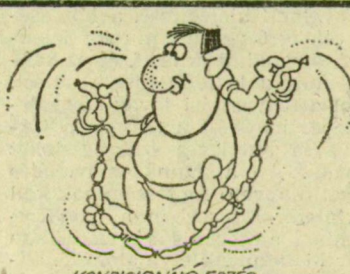
EDZETT
SPORTOLJON
AZ ORSZÁG

LEGNÉRSZERÜBB NEMZETI SPORTUNK A SÜLYEMELÉS

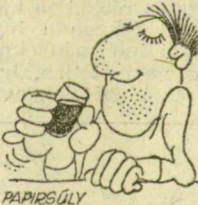

LEGSÜLY

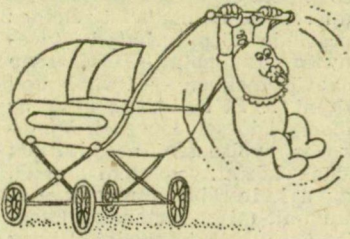
KONDITIONÁLÓ EDZÉS

PAPÍRSÜLY

CSODAGYEREK

FELNEHÉZSÜLY

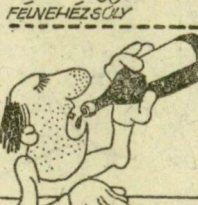

MUNKAHELYI TORNÁ

—IGENIS FŐNÖK, ÉRTETTÜK FŐNÖK !!!

WEHÉZSÜLY

A TANULÁS ÉS A SPORT ELVÁLASZTHATATLAN

